

ва мувофиқи нишондоди ӯ амалҳои солаҳ, тоату ибодат карда, барои рӯзи охират тӯша тайёр карданд. Худованд аз онҳо розӣ аст ва онҳо бошанд аз Худованд. Хушнудии Худованд аз боғҳо ва ҷӯйҳои Ҷаннат ҳам беҳтар аст. Балки дар асл расидани биҳиштиён ба неъматҳои Биҳишт ин ҳам ризои ӯ таъоло асту бас.

Яъне шоистаи ин мақоми баланд ҳар кас нест, балки ин неъматӣ бузург насиби касоне аст, ки аз норозигии Парвардигори хеш метарсанд ва ба ӯ таъоло нофармонӣ намекунанд.

Ал-Ҳофиз Абӯмусои маданӣ аз Исмоили Абу Кулсум ривоят мекунанд, ки Пайғамбари Аллоҳ (с) дар ҳадиси Қудсишон гуфтанд: **“Шахсе Лам якунил-лазина кафару-ро қироат кунад, албатта Аллоҳтаъоло қироати ӯро мешунавад ва мегӯяд, ки барои ту хушхабар бод! Қасам ба иззати Худ, ки туро дар ҳеҷ ҳолате аз ҳолатҳои дунё ва охират фаромӯш намекунам ва албатта, туро дар Ҷаннат то розӣ шуданат ҷой медиҳам!”**

Ҳисоби кори худ имрӯз кун, ки фурсат аст.

Зи ҳайру шар бингар то чиҳост ҳосили ту,

Агар ба нақди нақӯӣ тавонгарӣ хуш бош,

В-арат ба ғайри бадӣ нест, вой бар дили ту. (Аз адибе)

Поёни сураи **“Баййинаҳ”**. Ва лиллоҳил ҳамд.

Сураи Залзалаҳ

99-уми сураи Қуръон буда, дар Мадинаи мунаввара нозил шудааст,
аз 8 оят иборат аст.

Ин сура дар Мадина нозил шудааст, яъне Мадинист, лекин дар рафтору услубаш ба сураҳои Маккагӣ монанд аст. Сураи мазкур бо васфи баъзе воқеаҳои рӯзи қиёмат сар мешавад. Инчунин дар хусуси заминҷунбии сахте, ки дар он рӯз ба вуқӯъ меояд, маълумот медиҳад. Дар он рӯз ҳар чизе, ки дар рӯи Замин ҳаст аз коху қасрҳо ва кӯҳу теппаҳо, ҳама аз беҳубун вайрон шуда, ба хок яксон мешаванд.

Боз дар он рӯз воқеаҳои аҷибӣ рух медиҳанд, ки инсон аз дидани он мадҳӯш мешавад. Замин ҳар чизе ки дар батн дорад (ҳазинаву боигариҳо, ҷасаду устухонҳои мурдагон ва ғайра) ҳамаро ба берун мебарорад. Замин дар бораи амалҳои нек ва бади ҳар як инсон шаҳодат ҳам медиҳад.

Дар охири ин сураи карима тақсимшавии мардум ба некбахтону бадбахтон ва аз маҳшаргоҳ ба сӯи Ҷаннат ё Дӯзах равоншавии онҳо баён мегардад.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Бисмиллаҳи-р-Раҳмани-р-Раҳим

*Оғоз мекунам ба номи Худованде ки беандоза меҳрубону
бениҳоят бораҳм аст.*

إِذَا زُلْزِلَتِ الْأَرْضُ زِلْزَالَهَا

Изā зулзилати-л-арзӯ зилзāлаҳā. 1.

**1. Ҳар вақто Заминро ба ҷунбонидани сахттарин ларзаҳояш
ларзонда шавад -**

Худованд рӯзи қиёмат Заминро хеле сахт меҷунбонад. Яке аз аломатҳои он рӯзи бадҳайбат ҳамин заминҷунбӣ аст. Замин бо ин қадар бузургӣ ва вазниниаш чунон бошиддат меҷунбад, ки ҳама чизи дар сатҳаш мавҷуд буда вайрон мешавад. На ягон бино мемонад, на ягон иншоот. Ҳатто кӯҳу теппаҳо реза-реза мегарданд. Аз дарахт ва дигар растаниҳо нишоне наемонад. Хулоса, ҳама ба хок яксон мешаванд.

وَأُخْرِجَتِ الْأَرْضُ أَثْقَالَهَا

Ва аҳраҷати-л арзӯ ашқолаҳā. 2.

2. ва Замин борҳои худро берун оварад -

Дар он рӯз Замин ҳамаи он чиро, ки дар батни худ дорад, ба берун партоб мекунад. Дар ҳадис омадааст: **“Замин дар он рӯз ҳар чи, аз хазинаҳо ва дафншудаҳо дорад, ҳамаро ба берун меандозад. Қотил меояд ва мегӯяд, ки ман барои ҳамин шуда соҳибамро куштам. Қатъкунандаи силаи раҳм (канандаи алоқаи хешу таборӣ) меояд, мегӯяд: “Ман барои ҳамин шуда риштаи хешу табориро буридам”. Дузд меояд, мегӯяд, ки барои ҳамин дасти ман бурида шуд ва гайра...”**

Баъд аз он ба онҳо гуфта мешавад: “Бигиред аз симу зар чӣ қадаре, ки меҳаҷед”. Онҳо аз он симу зар намегиранд, чунки симу зар дигар ба кор намеравад. Он вақт дигар вақт аст, талабот дигар шудааст, даври симу зар гузаштааст. Ин аст оқибати кори дунёпарастон.

وَقَالَ الْإِنْسَانُ مَا لَهَا

Ва қола-л-инсāну мā лаҳā. 3.

3. ва инсон гӯяд: «Заминро чӣ ҳол аст?»

Вақте ки инсон Заминро дар ин ҳол мебинад, аз тарсу ваҳшат ва биму тарс мегӯяд, ки ба Замин чӣ шуда бошад? Ин қадар саҳт меларзад ва ҳамаи ашёҳояшро ба берун меандозад?

يَوْمَئِذٍ تُحَدِّثُ أَخْبَارَهَا ﴿٤﴾

Явмаизин туҳаддишу ахбараҳа. 4.

4. Дар он рӯз Замин хабарҳои худро баён кунад,

Он рӯзи қиёмат дигар ҳеҷ сир пӯшида наместонад. Ҳатто Замин ҳам дар он рӯз ҳамаи амалҳои хуб ва бадеро, ки мардум дар болои он кардаанд, ошкор мекунад. Масалан, Замин шоҳидӣ дода мегӯяд: "Фалон кас дар сатҳи ман намоз хонд, фалон кас дуздӣ намуд ва ба ноҳақ хун рехта, фасодӣ кард ва ғайра".

Расулulloҳ (с) дар давоми ҳадисе, ки ин маъноро шарҳ додаст, гуфтаанд: "...**худатонро аз Замин нигоҳ доред.**" Ин ҳадис то охир бамаъноии ҳамин оят далолат мекунад.

بِأَنَّ رَبَّكَ أَوْحَىٰ لَهَا ﴿٥﴾

Би анна Раббака авҳа лаҳа. 5.

5. ба сабаби он ки Парвардигори ту ба Замин ҳукм фиристодаст.

Сабаби ҳамаи амалҳои махфии (пӯшидаи) бандагонро ошкор кардани Замин, фармони Аллоҳтаъоло аст. Зеро Худованд дар он асно ба Замин амр мекунад, ки эй Замин аз ҳама амалҳои дар рӯи (болои) ту содиркардаи бандагон хабар деҳ.

Аллоҳтаъоло ба ҳама кор қодир аст. Замин аз гунаҳкорон ва аз гуноҳи содиркардашон шикоят карда, алайҳи онҳо шоҳидӣ медиҳад. Аз итоъаткорон шукргузорӣ карда, ба онҳо сано мекунад.

يَوْمَئِذٍ يَصْدُرُ النَّاسُ أَشْتَاتًا لِّيُرَوْا أَعْمَالَهُمْ ﴿٦﴾

Явмаизи-й ясдуру-н-насу аштата-л ли юрав аъмалаҳум. 6.

6. Он рӯз мардум гурӯҳ-гурӯҳ бозгарданд, то ба онҳо ҷазои кирдорашон намуда шавад,

Бо амри илоҳӣ мардум дар он рӯз аз қабрҳояшон бархоста, синф-синф ба майдони ҳашр гирд оянд, синфи шаробхӯрон, синфи зинокорон, синфи ситамкорон, синфи дуздон ва роҳзанон ва монанди инҳо. Ё матлаби оят ин аст, чун мардум аз ҳисоб фориғ

шаванд, ба ду гурӯҳ: биҳиштӣ ва дӯзахӣ чудо шуда, ба Ҷаннат ва Дӯзах бираванд. Яъне амалҳои мардум дар майдони ҳашр (қиёмат) ошкор шавад, то бадкоронро мояи расвой ва некӯкоронро василаи сарфарозӣ бошад.

فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ ﴿٧﴾

Фа ма-й яъмал мишқола зарратин хайра-й ярах. 7.

7. Пас, кесе ба қадри як зарра амали нек карда бошад, онро бубинад.

وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ ﴿٨﴾

Ва ма-й яъмал мишқола зарратин шарра-й ярах. 8.

8. Пас, кесе ба қадри як зарра амали бад карда бошад, онро бубинад.

Агар инсон дар дунё миқдори вазни як заррача ё миқдори як мӯрчаи хурдакак хубию хайр карда бошад, онро дар саҳифаҳои аъмолаш меёбад ва ба он лоиқ мукофот мегирад.

Инчунин агар миқдори як зарра амали бад карда бошад, онро низ дар саҳифаҳои аъмолаш мебинад ва лоиқ ба он ҷазо мегирад, чунки Аллоҳтаъоло солим нест ва ҳар касро мувофиқи амалаш ҷазо медиҳад. Аллоҳтаъоло аз аҳволи бандагонаш ғофил нест ва аз амалҳои хубу бад, хурд ё калони онҳо ҳамеша огоҳ аст.

Ҳазрати Расулulloҳ (с) фармудаанд: **"Ба андозаи нисфи донаки хурмо, ё ба андозаи як сухани ширин худро аз Дӯзах нигоҳ доред!"** Дар ҳадиси дигаре гуфтаанд: **"Аз гуноҳи ба чашм ноаён эҳтиёт шавед, зарра-зарра ҷамъ гашта, касро ҳалок месозад"**. Аз ин рӯ бояд ҳаддалимкон некӣ карда, то метавонӣ аз бадӣ дур бош.

1. Мисқол: Як дираму аз 100 40 ҳиссаи он ё 4,68г.

2. Зарра: Аз ҳама чизи хурдтарин

**Зар аз баҳри хӯрдан аст, эй писар,
Барои ниҳодан чу сангу чу зар.**

Поёни сураи "Залзалаҳ". Ва лиллоҳил ҳамд.

Сураи Одиёт

100-уми сураи Қуръон буда, дар Маккаи мукаррама нозил шуда,
аз 11 оят иборат аст.

Ин сура бо қасам хӯрдани Аллоҳ ба аспони ғозиён ва баёни сифати онҳо ҳангоми тохтан дар ҷанги зидди кофирон ибтидо ёфтааст. Дар давоми сура ношукрӣ ва носипосии инсон ба неъматҳои Парвардигор ва ҳарисии ӯ ба молу сарват баён мегардад.

Хатми сура дар бораи бозгашти ҳалоиқ ба пешгоҳи Парвардигори хеш аз барои ҳисобу китоб, ҷазою мукофот маълумот медиҳад.

Баъзе муфасссирон сабаби нузули ин сураро чунин ривоят мекунанд: «Расулаллоҳ (с) Мунзар ибни Амморро бо чанде аз саҳобагони ансорӣ муқобили гурӯҳе аз кофирони хиёнаткор ба ғазо фиристу ба онҳо фармуд, ки агар фалон рӯз вақти субҳ ба онҳо ҳамла кунед онҳоро, иншоаллоҳ, мағлуб мекунед!».

Онҳо чуноне ки Расулаллоҳ (с) гуфта буд, амал карданд, душманонро шикаст дода, ғолиб шуданд. Ҳангоми бозгаштан барои аз дарё гузаштан вақти зиёд сарф шуд ва вақти бозгашт тақрибан як моҳ таъхир шуд.

Мунофиқон ин ҳолатро ғанимат шуморида, дар байни худашон суҳан бофта, дасиса карда гуфтанд: "Ҳамаи онҳое, ки набард рафта буданд, ҳалок шуданд, ҳатто як нафаре аз онҳо зинда намонд, ки хабари боқимондашонро биёрад". Муъминон ин хабарро шунида, маҳзун гаштанд. Ҳақтаъоло барои тасаллии дили онҳо ин сураро нозил кард.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Бисмиллаҳи-р-Раҳмани-р-Раҳим

*Оғоз мекунам ба номи Худованде ки беандоза меҳрубону
бениҳоят бораҳм аст.*

وَالْعَدِيدِ ضَبْحًا ﴿١﴾

Ва-л-ъадидийāti забҳā. 1.

1. Қасам ба аспони тездавандаи нафасзананда,